

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Aluari Pelagij de pla[n]ctu eccl[es]ie desideratissimi libri
duo et indice copiosissimo et marginarijs additionibus
rece[n]s illustrati**

Alvarus <Pelagius>

Lugduni, 1517

Quinquagesimustertius. De actibus q[ui] ad regia[m] pertinent
potestate[m]. Quales debea[n]t esse reges. Q[uod] in regib[us] scie[n]tia
requirat[ur]. Actus q[ui] pertine[n]t prelatis ecclesie: q[ui] ...

urn:nbn:de:hbz:466:1-29953

Articulus. liij.

Hinc videndū est de

Quid ad regiam spectat p̄tate.
Iusticie descriptio.
Regis officii p̄tate.
Regis officii p̄tate.
Regis officii p̄tate.

his que ad regiam potestatem spectant. Principis palis autē et p̄cipuus actus regie potestatis est iudicare. vnde dicitur. iij. Reg. x. de salomo ne. Et ostendit te regē vt faceres iudiciū et iustitiā: et iudicares res fm iustitiā. et in ps. cxvij. Dono: regis iudiciū diligat. Sap. vi. Audite reges et intelligite et discite iudices finitū terre. et Esa. xxxij. in pn. Ecce in iustitia regnabit rex: et principes ei⁹ in iudicio perit. ad hoc exp̄ssum. xxij. q. v. Regū. Regū officii est propriū facere iudiciū et iustitiā. Hiero. sup. Hiero. vij. Iudiciū autē est recta determinatio eius quod iustū est. vnde iudicare est ius dicere. Iustum autē a iure dicit. et inde potestas iudicandi iurisdictione dicit a iure dicendo: ius autē dicit a iure possidendo. et de h̄bo. sig. us dicitur est. Et quia iudiciū est recta determinatio iuris et iusticie: ideo determinatio et decisio causarū dicit iudiciū. fm illud. Prouerb. xxvj. Iudiciū determinat causas. et sententiare in causis est iudicare. Et quia inquisitio est via ad iudiciū. iij. q. i. deus omnipotens. rrr. q. v. iudicatum est. ideo in actu iudicandi comprehendit inquisitio et discussio eorum circa que causa vertit: et iudiciū expectat. et de h̄bo. sig. focus. Et quia determinatio iusticie sepe fit per correctionem et punitionē: ideo ad iudiciū pertinet punitio et correctio malorum. et eorū p̄natio bonorū. dif. iij. omnis autē lex. et dif. iij. facte sunt. rrr. q. v. p̄dest. vnde dicitur. rrr. li. cōfessio. De iis iudicare dicit in q̄bus potestatem corrigendi habet. Et corrigere est cor regere et cor dirigere a quo mala procedūt. iuxta illud. Et corde p̄cedūt adulteria etc. Dar. r. cor. p̄auit. Huiusmodi regis est regere et dirigere. iuxta illud. ps. v. Dirige dñe de⁹. etc. r. xvij. di. s. necesse. et actū exteriorē p̄auit regū mūdi: qui mala acta corrigūt. rrr. q. v. rex debet. Et quia excludi a regni societate penale est: ideo prius ad iudiciū excludere a regno vel introducere. Et quia iudiciū fieri debet fm leges. r. q. iij. summo opere. ibi. tunc diuina et humana lex resoluit. iij. q. vii. iudicet. ideo ad reges prius leges cōponere: quod est iudicare: vel positas ab alijs acipere et p̄mulgas: et ad earū obseruantiam in iudicare et admonitio euerbi et menū supplicij et p̄missione p̄mij. vnde et reges dicunt leges iustitias. vnde in Esa. de summo rege christo dicit. De iudex noster de⁹ legifer noster: de⁹ rex noster. Esa. xxxij. factū ad hoc. dif. c. iij. r. iij. quod est palea. r. r. di. c. i. De iure multiplici legit di. s. decretorū. Iustitia autē est cōstās et p̄petua voluntas ius suū cuiq; tribuēs. iust. de iust. et iur. in pn. et in pn. de re. rex pacificus. s. ideo q. ubi ponuntur tria p̄cepta legis. totū hominē ordinatā quantū ad se. ibi dicit. vt honeste viuat. quantū ad proximiū: vnde sequitur. alterū nō ledat. quantū ad deū: ius suū vnicuiq; tribuat. hec tria etiā ponunt. ff. de iust. et iur. l. i. in l. i. eo. s. iuris p̄cepta. Hanc autē iustitiā colere summū bonum est in hac vita. r. q. iij. cum deuotissima. Reges autē q̄s faciunt reges: tales debent esse: vt p̄ eas fiant homines boni et virtuos. abs nō sūt leges: sed corruptiones legū. Qualis autē debeat esse lex: ponit. In d. v. l. c. rymol. et est di. iij. erit autē lex: dicitur autē lex: q̄ ligat hominē a male agendo: quia per legem nemo bene agere cōpellit. sed male agere. p̄hibetur. rrr. q. v. ad fidem. qd̄ intelligo q̄ per legē nemo bene facere cōpellit quo ad vitā eternā cōsequendā. rrr. q. v. sicut em. et stratio. et Aug. in pn. c. ad fidem. Nam nemo bene facere p̄t. nisi elegerit. nisi ama uerit: quod est in libera voluntate. ad fidem tñ seruandā bene quis cōpellit. r. v. di. de iudeis. rrr. q. iij. displicet. ca. nimiti. c. nō inuenitur. Compellitur etiā quis ad penitentiā: quod bonū est. rrr. q. i. c. h. et rrr. q. iij. quicūq; in tellige vt tibi nō. ad hoc ergo debz esse intentio regis: iudicis autē legislatoris: vt subditi fm virtutē viuāt. C. B. Ad quod multū valet doctrina et eruditio: et ideo ad reges p̄tinet docere: sicut et de Salomone dicit Ecclesiastes. viti.

Quū esset sapiētissim⁹ Ecclesiastes: docuit populū. et rex dauid in ps. xxxij. Misericordia tua (sals) hitatē tuā Ter salutare tuū dicit. et iterum ps. l. Docebo iniq̄s vias tuas etc. Et quia tūc aliquis efficaciter docet: quū id qd̄ docet ipse opere implet: quia fm Bieg. Liius. vita despicit res. sicut vt ei⁹ p̄dicatio cōtēminat. iij. q. v. s. po. ro. sub. s. tria. s. itē Bieg. Iudicet ille de alteri⁹ errore: qui nō habz in seipso qd̄ codemmet. c. c. seqn. vsq; ad. s. itē. Ideo reges debēt leges obseruare: vt ad earū obseruationē subiectos efficaciter inducant. it. dif. iustū est. palea est. vnde et p̄mij ceptis: et si legibus sit solutus humanis. ff. de legi. p̄nceps. fm tñ leges se velle viuere. p̄fitec. C. de legi. digna vor. ff. de leg. iij. et imp̄fecto. vnde et de christo dicit Actu. s. Inces p̄rius facere et docere. Quia h̄o ad vitā virtuosam organice deseruiunt exteriora bona: ideo ad regē p̄tinet sufficientiā h̄mōi bonorū: que ad vitā sunt necessaria: p̄ curare ac p̄uidere p̄p̄o. vnde et pascere et nutrire actus est regis. vnde et christus p̄auit de panib⁹ populū in deserto. Joan. vi. et rrr. dist. s. ecce. et de dauid dicit in ps. lxxvij. Regit dauid suū pascere iacob etc. et sequit. et p̄auit eodē in innocētia sua. Ad reges etiā p̄tinet h̄mōi bona p̄uidere et iuste disp̄sare et distribuere. p̄portionaliter fm vniuersiū conditionē. vnde in ps. clvij. Distribuite domos eius. Pertinet autē ad eos vniuersaliter distributio bonorū exteriorū et officiorū que ad ordinatiōnē et ad p̄fectionē reipublice requirunt. et isto modo oia sunt regū. dif. viij. quo iure. factū ad hec. rrr. q. v. dicat alijs quis. Quia h̄o p̄ vnitatem et pacē cōmunitas quelibz cōseruat: q̄ omne regnū in se diuisum desolabit. Dar. r. r. iij. q. iij. q. iij. s. ea. Ideo p̄tinet ad regem pacis vnitatem in subiecta sibi multitudine p̄curare et fouere. Per turbatur autē pax multitudinis: aliqui quidem abintā p̄ nimiam iniuriationē et iniustam lesionē. ar. et de dona. p̄ p̄ter eius. de re iud. c. i. te. re. di. perlatū. aliqui h̄o abettra per violentā impugnationē. et de resti. spo. cum ad sedē. ca. olim. i. Ideo ad regem p̄tinet et subiectos intrinsecas iniustitias tollere. et cōtra exteriorē aduersariōes regni cōmunitatē p̄regere et defendere. hec. pba. r. rrr. q. v. principes. ibi. Sepe per regnū terrenū celeste regnū. p̄s. cir. vt qui intra ecclesiā positi contra fidē et disciplinam agunt: rigore principū cōterant. et j. Nam siue augeatur pax et disciplina ecclesie p̄ fideles principes etc. et c. regū. Quia h̄o in oib⁹ p̄dicis requirit sapiētia siue p̄udentia: ideo ad dilectionē et studiū sapiētie p̄cipue reges inducunt in sacra scriptura. vnde Salomō. Nō diuitias: nō dies multos aut aias inimicorū suorū a dño postulas: vir: sed sapiētia ad regēdū populū. qd̄ et dño placuit. iij. Reg. iij. hinc et Boe. s. li. de cōsola. p̄s. iij. ait ad p̄biam loquens. Tu hanc sententiā Platonis ore sancti. beatas fore reipublicas. si eas studiosi sapiētie regerent: vel si earum rectores studere sapiētie contigisset. Et marinus Galerius idem dicit. lib. vij. titu. de sapienter dicitur aut factis. Unde et aureū seculū dicebat qn̄ penes sapientes regnū erat. ait Seneca ep̄s. r. et in poligrati. li. iij. di. Romanos imperatores aut duces: dñi eorū reipublica vīguit: nō memini illiteratos extitisse. Et scio quō contigir ex quo in principibus languit virtus literarū: armare militie infirmata est man⁹: et ip̄s⁹ principat⁹ q̄s p̄ca ras dic: nec mirū quū sine sapiētia nō valeat regere principat⁹. Prouerb. vij. Per me reges regnāt. Et de christo dicitur Hiero. rrr. Et regnabit rex: sapiēs dñi: et faciet iudiciū et iustitiā in terra. Unde et rex romanorū horatus est regem francoiū: vt filios suos liberalib⁹ disciplinis instruat: p̄curaret dicens. q̄ rex illiteratus q̄s affinis coronatus. vt in Poligrati. li. iij. dicit. vñ Esa. vi. Vere em rex sapiēs est stabilimentū ppli. et ibidē. Si delectamini sedibus et sceptris. o reges populi: diligite sapiētia. et ibidē. Diligite lumen sapiētie: omnes qui pestis populis. et Eccl. r. Jus det sapiēs iudicabit populū suū: et principat⁹ sensati stabili erit. et sequit. Rex: inspiēs p̄det populū suū: et ciuitas

res inhabitabunt p sensum prudētū. vñ in laudē impes-
 ratoris ait Sozomen^o lib. i. c. i. in historia tripartita. An̄t re-
 p̄ die exerceri armis et copore: subiecto: iūq; negotia disce-
 ptare: iudicare simul et agere. modo sc̄o sum: mō publice
 Cals cōiter que sunt agēda cōsiderare noctib⁹ p̄o lib: is
 intēdere. Et nō solū in humanis literis: sed et diuinis erit
 res sapiēs. Deut. xvij. Postq̄ rex se derit in folio regni sui:
 scriber sibi Deuteronomiū legis hui⁹ i volumie accipiēs
 exēplar a sacerdotib⁹ leuitice trib⁹: et habebit sc̄a: legesq;
 illud omnibus dieb⁹ vite sue: vt discat timere dñm deum
 suū: et custodire verba: et cerimonias ei⁹. q̄ in lege scripta
 sunt. Itē Bēn. ad Eugeniū lib. i. Sinia in recto: rex fa-
 rius in folio sedēs. ¶ De p̄dictis pōt accipi q̄ platis
 ecclesie veraciter puenit sacerdotalis et regalis potestas.
 ipsi em̄ sacerdotes: vt dicitur est: sacrificia offerūt: p̄ popu-
 lo intercedūt: populu erudiūt: sacramēta dispēlant: in di-
 uino cultu ministrāt: et que ad dei cultū applicant: bene-
 dicant et consecrant. Ipsi etiā veri sunt reges: q̄ ipsi sunt
 veri sp̄iales iudices in criminib⁹: et in causis sp̄ialib⁹. rj.
 q. i. p̄ totū. et de iudi. atq; clerici. c. cū non ab hoie. Ipsi cau-
 sas determināt et sententiāt: ipsi corrigūt et puniūt: ipsi lis
 gant et soluiūt. rj. q. iij. p̄ totū. ipsi celū claudūt et aperiunt.
 Laudat em̄ celi regnū alicui quū peccato subiacet. appe-
 ritur autē quū a pctō purgat. rxiij. q. i. quod cūq; rj. q. iij.
 nihil. Ipsi etiā peccata remittunt. de peni. dist. i. que peni-
 tet. Joan. vli. qd̄ etiā habet Luc. v. vñ sup̄ illud Mar. ij.
 Quis pōt dimittere peccata nisi solus de⁹: dicit glos. So-
 lus iudex omnīū potestare habet dimittere pctā: q̄ p̄ eos
 quosq; dimittit q̄bus dimitte dī tribuit potestare. Ipsi pes-
 nā relaxāt et rapant. rrvj. q. vij. rēpota. Ipsi ex cōdicāt et abs-
 soluiūt rj. q. iij. p̄ totū. Ipsi solū iudicio repellunt hoies a ce-
 lo: n̄ regno: vel admittunt ad illud quū sint ep̄isli vicarij
 rxiij. q. v. mulier. Ipsi sunt legū positores. et de malo. et
 obe. c. ij. Ipsi doctores. rxiij. di. nulla ratione. ibi: qui suis
 doctores: qui recte ep̄i intelligunt. Ipsi dispensatores:
 vt ait apls. i. ad Cor. iij. Sic nos existimēt homo vt mini-
 stros christi et dispensatores ministerio dei. rliij. di. dispē-
 satio. Ipsi disponūt et ordināt ministros diuini cultus: et
 alia que ad cultū dei adhibent. rrv. dist. plectis. d. ad ep̄m.
 Ipsi ecclesiastica beneficia distribuūt. r. q. i. q̄ p̄ totū. et et
 de insti. et de pben. q̄ p̄ totū. rvi. q. i. doctos moderamine.
 et de hereticis. cum ex in iudicio. §. si. Ipsi pastores: vt. §. alij
 legati est. r. ij. q. vij. cura pasto. is. r. i. q. iij. pastor. r. rliij. di.
 sit recto. Vere igit sunt sacerdotes et reges: q̄bus conue-
 niunt actus vtriusq; potestatis. vñ et in cōsecratioe ep̄i dī:
 Ep̄m oportet iudicare et interpretari. i. docere vel interpreta-
 ri qd̄ dubie determinat: cōsecrare: cōfirmare: ordinare:
 offerre et baptizare: et sic habet pōntificale et regīa potestas
 rem. et habent potestare iurisdictionis et ordinis. Iudicare
 em̄ iurisdictionis est. et de elec. trāmissam. cōsecrare et cō-
 firmare in fronte et similia sunt ordinis. c. rī. nosti. r. c. q̄
 ficat. ¶ Est autē in eis duplex potestas ad instar
 angelico: n̄ spiritūū: in q̄bus est duplex potestas. Una q̄si
 ordinis. fm̄ quā puenit eis purgare: illuminare: p̄ficere.
 Alia hō q̄si iurisdictionis. fm̄ quā puenit eis custodire et
 gentibus ac puincijs puidere et p̄sidere. p̄pter qd̄ eccl̄ie
 plati angeli aliqñ dicunt: vt dicit dionys⁹ in lib. de anges-
 lica hierarchia. ad hec Apoc. i. si. vñ. stelle angeli sūt. vij.
 ecclesiarū. r. c. ij. r. iij. vbi loquit de istis. vij. angelis: id est
 septē platis ecclesiarū: q̄s ibi enumerat. it. q. iij. et angelo
 ep̄b̄. i. ad Cor. rj. De q̄ debz mulier velamē sumere sup̄
 caput suū p̄pter angelos. i. sacerdotes. rliij. dist. sit recto.
 ibi: q̄ angelus dñi exercitūū est. Malach. ij. ¶ Cōsiderā-
 diū est autē q̄ ex dictis pōt sumi qdā distinctio actūū vtrius-
 usq; potestatis. Sūt qdā pure sacerdotales: vt sacrificiū
 offerre et orare: vt dictū est. et hos possunt exercere q̄ nullā
 iurisdictionē habēt: dūmodo habēt sacerdotale ordinē:
 vt sunt sacerdotes nō curati. rvi. q. i. §. ecce. Quidam hō
 sunt actus pure regales: q̄ eos exercere possunt habētes
 iurisdictionē sp̄iale: absq; sacerdotali ordinē: vt iudica-

**Eccle p-
 laris co-
 venit sa-
 cerdota-
 lis et re-
 galis po-
 testas.**

**Duplex
 sacerdo-
 tū instar
 angelo-
 ptas.**

rein causis sp̄ialib⁹ extrinsecis. et sp̄iale penā inferre et
 corrigere et punire. et de of. archid. ad hec. rrv. di. plectis.
 d. archidiaconus. Quidā hō sunt actus communes vtriusq;
 potestatis sc̄z sacerdotali et regali: q̄ ad vtrāq; p̄tinent: vt
 uerisimode. p̄pter qd̄ nec habēs ordinē sine iurisdictione:
 nec habēs iurisdictionē sine ordinē: pōt hos act⁹ exercere.
 re. hñōi autē actus est absolutio peccatorū. p̄pter em̄ act⁹
 iste ad potestare sacerdotalis ordinis. hac ratione: vt po-
 ctores tradūt: q̄ ad eadē potentia p̄tinet tribuere aliq̄
 p̄fectionē: et parare materia ad susceptionē illius p̄fectio-
 nis. Potestas autē ordinis sacerdotalis ad hoc se extendit:
 vt conficiat sacramentū corporis christi et fidelib⁹ tradat
 ad eorū sp̄ialem perfectionem. §. q. i. sacerdotēs. r. c. multi.
 quare oportet vt eadē potentia se extendat ad hoc q̄ fide-
 les reddat vtros et cōgruos ad hui⁹ sacramēti susceptionē:
 nō qd̄ sit p̄ purgationē a pctō. de cōse. dist. ij. q̄ seclerate. nā
 effectus istius sacramēti est vnire christo. de cōse. dist. ij. in
 christo patet. cui vniri nō pōt q̄s nisi p̄ immunitatē a pec-
 cato quod a deo separar. Et sa. lxx. in p̄n. Iniquitates vestre
 diuiserūt et remissionē ergo q̄ sacerdotalis potestas exten-
 dat se ad remissionē peccatorū. p̄pter dist. p̄fectionē illius
 sacramentū: quē ordinant ad peccati remissionē: cuius
 modi sunt baptismus et penitentia. Sed ad potestare iur-
 isdictionis p̄tinet hic actus ratione materie circa quam
 exercet. que materia sunt ipsi fideles. act⁹ em̄ iste nō pōt
 exerceri circa aliquos nisi ipsi efficiant subditū illius qui
 hunc actū exercet. et de paro. b. nullus. et de peni. ois. vi.
 q. iij. sc̄itor. hoc autē nō fit nisi p̄ potentia iurisdictionis:
 et ideo solet hic cōmuniter q̄ clausi datur cū ordinē: qd̄
 executio indiget materia debita que est plebs subdita p̄
 iurisdictionē: vnde anteq̄ aliquis habens ordinē habet
 iurisdictionē: habet quidem clauē: sed nō habet vsum vel
 actum clauis. et inde est q̄ nō quilibz sacerdos pōt vti cla-
 ue quā habet circa quēlibet: sed solū ad illos q̄ ad eius iur-
 isdictionē p̄tinet: vel ordinarie: vel ex cōmissione: vel ex
 aliq̄bus casibus. Solius autē summi pontificis est posse
 vti clauē in quēlibet: quia omnes fideles ad eius iurisdic-
 tionē pertinent ordinarie. r. q. iij. cuncta. cū seq. ¶ Et ex
 eadē ratione dispensatio quocūq; sacramentū: pōt
 riam iurisdictionis requiri: respectu fidelū q̄bus dispen-
 satur. ad hāc materia faciūt. §. q. i. q̄ quidā. §. et his hōis.
 h. opponit. ibi: sed ne Aug. rvi. q. i. §. ecce in hoc caplo ibi
 exp̄sum. r. §. ecce sufficēter. et de or. ab ep̄o. qui re. c. i. et de
 renū. ad supplicationē. r. c. post translationē. §. cum ergo.
 et op. ar. et de ccl̄. peregr. tue. ibi. nō debes eos p̄mittere
 tuis plebib⁹ de ccl̄. are. et qd̄ legit et no. et de peni. et remis-
 ois. §. si quis. ibi. alieno. et in glos. executionē habenti. vbi
 etiā de h. et op. fac. rxiij. q. i. §. his autē authoritatib⁹. pōt
 taliter dici quōd remissio et absolutio peccatorū: p̄cipue i fo-
 ro penitentie p̄tinet ad vtrāq; potestare diuersimode. Nā
 p̄t hñōi absolutio ordinat ad sanctificationē hois: ad
 reconciliationē cū deo: sic p̄tinet ad potestare sacerdotale.
 sanctificare em̄ deo: et reconciliare sacerdotis est. vt. §. dī
 cti est. put autē in hñōi absolutioe hys esse iudiciū quodā-
 dā: sic p̄tinet ad potestare regale dī iurisdictionis. Nā ut
 dicare actus est regie potestatis: vt. §. p̄s. Sacerdos autē
 cōfessionē audite: et a peccatis absoluet: et p̄ culpa penā
 imponens: iudiciaria eret: potestare vice christi: qui est
 iudex vniū et peccatorū. rxiij. q. v. remittunt. de cōse. dist.
 iij. aliud. de peni. di. s. verbum. Ad hñōi hō potestare iur-
 dicitaria requirit auctoritas cognoscendi de culpa: pot-
 testas absoluedi vel cōdemnādi: et he sunt due clauēs q̄s
 christus petro. Mart. rvi. cōmisit: sc̄z sciētia discernēdi
 et potētia ligādi et soluedi. ad hoc. rxi. di. §. i. et de cōsan.
 ca. §. in fi. sic autē ei cōmisit: vt p̄t deriuare ad alios: et nō
 dicit q̄ i petro dare sunt vti ecclesie clauēs: vt dicit Aug.
 super Joan. et est. rxiij. q. i. quod cūq; et quia p̄pter fas-
 lutem fidelū dare sunt: ideo nulli pōt esse salus nisi clauis
 bus ecclesie se subiciat. rxiij. q. i. §. si autē. et. c. quicūq; q̄
 fm̄ plenitudinem sunt apud successorem petri romanum

posse fieri & totius ecclesie pastor. et riii. q. i. qm. ibi. cum
 successoris piscatoris et c. q. ii. circa rii. q. i. si autem
 ibi. petro p omnibus & p se omnibus. ¶ Similiter actus
 qui est docere ad vtracq potestatem pertinet. Nam p uos
 emina ordinatur ad purgatione memris ad ignorantia vel
 nescientia ad iustificatione interiorum dispositione. fm il
 lud Joan. xv. Nam vos mundi estis ppter Ieremiam que lo
 cutus sum vobis. sic pertinet ad sacerdotale potestatem:
 prout in ea comprehendunt etiam inferiores ordines: qz etia
 diaconi possunt docere. riii. dist. diaconus mo. ibi. loquat
 et diaconi sunt. circa p m. ibi. docentes et c. et. i. ipse predi
 cat. unde r. ordo diaconoru dicitur illuminarius. prout
 aut ordinatur ad directione exterioru actu: sic pertinet
 ad regale. Et qd dicitur est de actu docendi: intelligendu
 est de doctrina publica: q fit in ecclesia ad salute fidelu.
 p uata no doctrina: que fit ad vnu vel paucos p modus
 familiaris colloctiois non requirit ordine vel iurisdic
 ctionem. Nam tali doctrina p uata pot docere mulier et
 laicus. i. r. l. r. r. r. dist. mulier. ibi. in conuentu. i. pulpi
 to exponit. ergo aliq pot a sensu contra. nec est contra. et de
 hereticis. cum ex inuincto. i. r. r. l. r. l. occulta coenitcula.
 quia ibi loquitur de coenitculis que suspecta sunt. C. de
 epis r. cleri. conuenticula. ¶ Similiter aut conferre ordi
 nes ecclesiasticos: et alij plures actus potestatis ordines r
 iurisdictionis requirunt. Sed attendendu q eorum que
 vtracq potestatem respiciunt quedam conueniunt sacerdo
 tibus omnibus. tam minoribus q maioribus: vt baptiza
 re predicare soluere et ligare. rvi. q. i. ad h. i. c. et aucto
 rita. et c. sunt nonnulli. Queda no conueniunt solum maiorib
 us qz qui spiritualē habet consecratione: vt clericos or
 dinare et plura alia facere. et de elec. q. si. l. r. i. dist. q. i. s.
 ¶ Alii aut duplices potestatis sacerdotales r
 galis spiritualis conserio initium habuit et in veteri testamē
 to. Sacerdos namq summus aliquis habebat de regia
 potestatis spirituali: quia non solum sacrificia offerrebat: et p po
 pulo orabat: sed etiam de aliquibus iudicabat que crant
 figura spiritualis. Iudicabat em de lepra: p qua significaba
 tur peccatu. r. q. i. q. d. de peni. dist. i. s. hoc idem. ibi. a le
 pra peccati mandatur. r. s. et his itaq. d. moysi q. l. r. i.
 r. i. r. i. q. i. s. h. i. l. r. r. leg. p venerabilen. s. rationibus. ¶ Iudica
 bat etia inter sancti et p sanu mundu et inmundu: vt p. r.
 s. rationibus. et licet hoc iudicium esset de inuiditijs carna
 libus: he tñ inmunditie figura erat inmunditiarū spūa
 lium: scz peccatorū. r. r. r. i. q. i. s. hoc ipsum. ¶ Et ideo
 licet nō haberent claues regni celo: quia eoz potestas
 nō se extendebat ad celestia: tamen in eis pccetit figura clas
 tum: quia potestas eoz erat in his que figura erant ce
 lestium: quia omnia cōtingebant illis in figura. i. ad l. r. r. i.
 r. de cōse. dist. i. reuera. Regalis quippe sacerdos iudica
 bat aliqz dignos vel indignos ingressu tabernaculi ma
 terialis. vt l. r. i. r. i. quod figurabat celeste tabernaculu
 nō manufactum. l. r. r. r. x. cuius claues nūc sunt in eccl'ia.
 Iudicio quoqz sacerdotis arcebant qdā a cōsortio alioz
 et separabant a societate r cōiuctu. in quo separatio que
 nunc fit p excommunicationem figurabat. r. q. i. s. i. audi.
 ¶ Restat aliqd dicere de p uitate haru duaru pot
 estatu. Sacerdotiu quidem quod fuit in lege nature et
 pote pccetit potestatem regia non solum spiritualē: sed etia
 temporale. Abel em offerendo sacerdotale officiu exer
 cuit: r sacerdos fuit fm Aug. sicut tetigi. s. parū post p n.
 istius operis in ar. r. r. r. i. nec tñ erat in hoibus regia pote
 stas spūalis: nec etia temporalis. Potestati autē regiam
 terrenā subsecutum est: prout habere esse cōmuniter in hu
 mano genere: p m instituti sunt reges r appellati: qz
 esset aaron: a quo legale sacerdotium sumpit exordium.
 vt. s. dicitu est. r. i. ar. d. in p m. Sed quantum attinet ad
 israeliticū populū: et ad institutionē diuinā spiritualem.
 Ante fuit sacerdotiu: qz istruerent in pplo illo reges sub
 noie regis. Aaron em multis annis pccetit sanlē: qui fuit
 primus rex in israel: vt. s. dicitu est. Moyses tñ q officium
 regie exercuit in pplo illo: licet nō vocaretur rex: cōtempo

rane fuit aaron: quia et ipse moyses fuerit sacerdos. fm
 illud ps. r. r. r. i. Moyses r aaron in sacerdotib. ci. r. r. r. i.
 dist. c. h. ubi dicitur glof. q moyses dicit sacerdos: qz etsi non
 hostias vota tñ populi obtulit deo: r p ppo supplicauit.
 r. r. r. i. di. si quis vult. r. de hoc. r. r. i. di. s. i. r. in glof. cū ergo.
 Item videt. r. l. r. i. di. porro. in glof. ad certu loci. vñ r me
 diator: r sequer dictus est christi figurā mediator em
 dei r hoim. r. di. qm. unde h. h. in lib. de psonis ecclesiasti
 cis querendo dicit. Lui figurā faciebat moyses: si em si
 lij aaron pcesbyterozū figurā faciebant: Aaron aut sum
 mi sacerdotis: scz christi. r. r. i. di. s. i. moyses. Et r. r. i. q indu
 bitanter p omnia christi. qm in eo fuit similitudo mediator
 ris dei r hominū. hoc est expressum. de peni. dist. i. i. inter
 hoc h. r. i. q. qui est verus dur. populozū. Dicit. i. ibi: Et
 te em erit dur. r est verus pnceps sacerdotis. i. Per. v.
 ibi: pnceps pastorū. quia ipse sacerdos summus. et qui
 si sunt legi p venerabile. s. rationibus. r dñs pontificum.
 ¶ Sacerdotium no euangelicū simul fuit tēpo: e cū pos
 testate regia spūali. christus em simul cōstitutus est rex r
 sacerdos. r. di. qm. aplis quoq simul a christo cōicatus est
 vtracq potestas. Regia tñ potestas terrena pccetit euāge
 licam sacerdotiu. Quauis dicit possit q fm perfecta insti
 tutionē hui potestatis regalis subsecuta sit sacerdotiu
 euangelicū: r potestate regiam spirituale p qua instituit:
 sicut. i. p. r. e. b. i. t. ¶ De cōparatione autē fm p uitate dī
 gnitatis. Considerandu est q potestas regia spiritualis
 superior: et dignior: est q sacerdotalis. In sacerdotio em
 nō impo: rat p uidentia r platio sicut in noie regis: sed im
 po: ratur mediatio r ministeriu. Sacerdos em habet ras
 tionem mediū. rex autē habet rationē principij r mouētis
 r finis. unde r christus dignior: est r superior: est inquantū
 rex: q inquantū sacerdos. est em sacerdos inquantū hos
 mo. Rex autē est inquantū deo: r inquantū homo. Sacer
 dos est se offerendo r recōciliādo. ad l. r. r. v. i. r. r. est ius
 dicando r ad regnū introducendo. Dicit. r. r. i. i. r. i. r. i. r. r. i. r. i.
 dicit rex. r sic maior dignitas impo: rat ex eo q rex dicit:
 q ex eo q sacerdos. Quare et in platis ecclesie supio: est
 potestas regalis spūalis: que dicit iurisdictionis: q sacer
 dotalis que dicit ordinis. unde archidiacon: qui est dia
 conus ratione iurisdictionis est super archiepbyteriū qui
 est pcesbyter: quū tñ nō habeat totale iurisdictione. ad h.
 r. r. i. di. plectis. s. archiepbyter. Archiepbyter no se esse
 sub archidiacono: cuius pceptis et c. et de offi. archid. ad
 hoc. s. archiepbyter et c. no. r. r. i. di. in nouo. facit. i. q. v. i.
 puto. unde hodie etiam eps maior: sit ordine r cōsecratione
 q cardinalis: diaconus: vel pcesbyter: cardinalis tñ supe
 rio: feder: r maior dignitas reputatur. qd qd vocer Joan.
 i. q. vii. q. i. ¶ Si autē circa hoc obijciat q potestas ordi
 nis sacerdotalis est circa corpus christi verū quo nullum
 mai. de cōse. di. i. i. nihil i sacrificijs. r. i. q. i. multi. potestas
 no iurisdictionis circa corp mysticū: qd sunt fideles: qre
 sacerdotalis potestas est dignior. Dicitu q sacerdos de
 hōe potestate sup corpus christi verū inquantū hō potestate
 alicui ministerij ad hōe substantia panis r vini quertat in
 verū corpus r sanguine christi: dū pferat hōe: quoz virtu
 te fit hoc bñdica uertio. et de sum. r. i. i. c. i. s. vna. r. r. r. B.
 de cōse. di. i. q. corpus. h. nā r inuisibilis sacerdos. r. c. p. r.
 nis est in altari. ibi. Ubi autē sacramētū cōficiat nō suis
 sermonib: sacerdos: s: vñ sermonib: christi. q hōe christi
 cōficiat sacramētū tñ hōe pntē iudiciali: ita sup verū corpus
 christi: sic hōt sup fideles: r illi qd cōmissa est iurisdictionis
 nis prās: r ideo nō sequit q sacerdotalis sit superior. Vel
 pot dicit q fm aliqd sacerdotalis prās ē dignior: q prās
 iurisdictionis. simplr autē prās iurisdictionis est dignior.
 Potestas autem regia tēporalis inquantū tēporalis est:
 est inferior: r min: digna est q sacerdotalis q spūalis est:
 sed pot esse superior: ea: vel inquantū hōmōi prās regia ins
 trumētū est regie prās spūalis: q supio: est sacerdotali.
 ar. bo. r. i. i. q. v. pnceps. r. c. a. d. i. n. i. s. r. o. v. l. p. u. t. s. a. c. e. r. o.
 dotalis aliq psona in aliq: tēpo: alib: qd vñ: de pēn:
 det a rege terreno. ar. ad hoc. r. i. i. q. viii. s. ecce.

Extra
 istarū di
 gnio.

Duplici
 potestas
 sacerdoti
 lis et re
 galis ini
 tum.

Extra po
 restas p
 restas p
 restas p